

نقش مدیریت آموزشی در مدارس

مؤلفان

وحید پور حقیقی

یلدا معتمدی جهرمی

انتشارات آزادی قلم

سرشناسه	: پورحقیقی، وحید، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: نقش مدیریت آموزشی در مدارس / مولفان وحید پورحقیقی، یلدا معتمدی جهرمی.
مشخصات نشر	: تبریز: آزادی قلم، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۰ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۳۰۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۷۵۱-۹-۳
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۴۷] - ۱۵۰.
موضوع	: مدرسه‌ها - مدیریت و سازماندهی
موضوع	: School management and organization
موضوع	: مدرسه‌ها - مدیریت و سازماندهی - جنبه‌های اخلاقی
موضوع	: School management and organization - Moral and ethical aspects
موضوع	: مدیران مدارس - اخلاق حرفه‌ای
موضوع	: School principals - Professional ethics
شناسه افزوده	: معتمدی جهرمی، یلدا، ۱۳۵۹-
رده بندی کنگره	: ۲۸۰.۵۱۳
رده بندی دیویی	: ۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۹۳۵۶۹

۱. انتشارات آزادی قلم از هرگونه نقد نسبت به محتوای کتاب استقبال می کند.
۲. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به ناشر می باشد.
۳. نقل هرگونه مطلب با ذکر منبع بلامانع می باشد.

عنوان کتاب:	نقش مدیریت آموزشی در مدارس
مؤلفان:	وحید پورحقیقی و یلدا معتمدی جهرمی
ناشر:	انتشارات آزادی قلم
ویراستار:	علی صبوری آبریز
نوبت چاپ:	چاپ اول - پاییز ۱۴۰۰
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۸۷۵۱-۹-۳
قیمت:	۳۰۰۰۰ تومان

آدرس اینترنتی: www.azadigalam.ir پست الکترونیک: azadigalam@yahoo.com

تلفن مرکز پخش: ۰۹۹۰۱۳۰۸۷۹۰

تگرام: @azadigalam-pub

اینستاگرام: @azadigalam

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
فصل اول: کلیات مدیریت آموزشی.....	۱۵
۱. مفهوم مدیریت آموزشی.....	۱۵
۲. ویژگی‌های مدیر آموزشی.....	۱۶
الف: مهارت در رهبری افراد.....	۱۶
ب: مهارت در روابط انسانی.....	۱۷
پ: مهارت در برقراری روابط گروهی.....	۱۸
ت: مهارت و ارزشیابی.....	۱۹
ث: مهارت در انتخاب همکاران.....	۱۹
۳. وظایف مدیریت آموزشی.....	۱۹
الف: وظایف عمومی.....	۲۰
۱. برنامه‌ریزی.....	۲۰
۲. سازماندهی.....	۲۱
۳. هدایت و رهبری.....	۲۱
۴. نظارت و کنترل.....	۲۱
الف: اصل احترام در مدیریت.....	۲۲
ب: برنامه ریزی برای ساعات تفریح دانش‌آموزان.....	۲۲
پ: برنامه ریزی فروشگاه مصرف دانش‌آموزان.....	۲۴
۱- اهمیت اقتصادی.....	۲۴
۲- اهمیت غذایی.....	۲۵
۳- اهمیت تعاون و همکاری.....	۲۵
ب: وظایف خاص.....	۲۵
۱. برنامه آموزشی و تدریس.....	۲۵
۲. امور کارکنان.....	۲۵
۳. امور مالی و اداری.....	۲۶

۴. اهمیت و مشکلات در مدیریت آموزشی	۲۶
الف: اهمیت مدیریت آموزشی	۲۶
ب: مشکلات مدیریت آموزشی	۲۸
۱. طرح تشکیل شورای کلاسی	۲۹
۲. نگرش‌های فرهنگی	۳۴
۳. تعریف مشکل و تعیین اولویت ها	۳۵
۴. شناسایی امکانات و ابزارها	۳۶
۵. برنامه ریزی برای رفع مشکلات	۳۶
الف: برنامه سیاست های فرهنگی مدرسه	۳۷
۱- برنامه‌های هدایتی	۳۷
۲- برنامه‌های پیشگیری	۳۷
۳- برنامه‌های بهبود	۳۷
۵. روابط انسانی و مدیریت آموزشی	۳۸
فصل دوم: اصول مدیریت آموزشی و کاربرد آن	۴۱
الف: نظارت و راهنمایی مربیان	۴۱
ب: برنامه ریزی آموزشی و درسی	۴۱
پ: روابط اجتماعی - فرهنگی در مناسبات انسانی	۴۲
ت: ایجاد و استقرار تغییر	۴۴
۱. دسته‌بندی براساس ماهیت و نوع تغییرات	۴۴
۲. دسته‌بندی براساس موارد واجد تاثیر در تغییرات	۴۴
۳. دسته‌بندی براساس انگیزش در تغییرات	۴۵
الف: تقسیم‌بندی گنزل	۴۵
۴. دسته‌بندی براساس سطوح در معرض تغییرات	۴۵
ث: ارزشیابی	۴۶
ج: اجرا	۴۷
چ: میانجی در حل مشکلات، بحران ها و تعارضات	۴۸
ح: رشد سازمانی و امور کارکنان	۴۸

فصل سوم: رفتارهای مثبت مدیریت آموزشی.....	۵۱
الف: شوراها و انجمن‌های مدرسه	۵۲
ب: برنامه ریزی برای نماز جماعت مدرسه	۵۳
پ: نظرات مدیران درباره سرگروه‌های آموزشی	۵۴
ت: شورای معلمان	۵۵
ث: شورای دانش‌آموزی	۵۶
ج: قاطعیت مدیریت آموزشی	۶۱
فصل چهارم: نظام‌های آموزشی و مدیریت و رهبری.....	۶۳
الف: تغییر رفتار سازمانی	۶۴
ب: ابزارهای کاهش مقاومت تغییر	۶۵
۱. آگاهی	۶۵
۲. پیش‌بینی	۶۵
۳. اجتناب	۶۶
۴. ارزیابی	۶۶
۵. قاطعیت	۶۶
۶. اقدام	۶۶
پ: ویژگی‌های مدیریت رهبری مدار در مدارس	۶۷
۱. اهداف اساسی و کلی	۶۷
۲. منابع برای دستیابی به اهداف تعیین کنند.	۶۸
۳. استفاده از توان علمی و رهبری اثر بخش	۶۸
۴. تصمیم‌گیری	۶۸
۵. نیاز سنجی و برنامه ریزی	۶۹
۶. روابط انسانی	۶۹
ج: ارزشیابی از عملکرد مدیران مدارس	۷۰
فصل پنجم: ویژگی‌های مدیر در اسلام.....	۷۳
الف: ویژگی‌های شخصیتی و فردی مدیر در اسلام	۷۵
۱. ایمان	۷۵

مقدمه

امروز رشته «مدیریت آموزشی» بعنوان شاخه‌ای از آموزش عالی در پاسخ به نیازهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش نقشی حساس دارد. این رشته به تدریج شکل گرفته و به سوی ساختاری منظم و مرکب از موضوعات، عناوین، مفاهیم، اصول، مهارت‌ها و اصطلاحات مربوط به خود پیش می‌رود. نیاز روز افزون به مدیریت آموزشی بیشتر ناشی از تغییرات کلی است که در عناصر مختلف آموزشی و بافت آن از آغاز دوره جدید آموزشی رسمی ایران صورت گرفته است. افزایش تعداد معلمان، دانش‌آموزان، مدارس، موضوعات و عناوین دروس، مشاغل آموزشی و پرورشی و هزینه‌ها، توأم با گسترش قلمرو و وظایف، اهداف پیچیدگی، وسعت محتوای انتظارات روز افزون از آموزش و پرورش تربیت و آماده‌سازی مدیران آموزشی را الزامی ساخته است.

در امر مدیریت، آموزش نقش تعیین‌کننده‌ای در یک مدیریت خلاق دارد. «کنفوسیوس» فیلسوف و حکیم چینی احکامی در زمینه مدیریت ارائه می‌دهد که یادآوری آن به جاست او می‌گوید: اگر مایلید تغذیه یکسال خود را تأمین کنید گندم بکارید اگر ده سال رفاه می‌خواهید درخت بکارید اگر در پی رفاه و آسایش یک قرن هستید به آموزش توجه کنید. مردم ژاپن این اندرز را با استفاده از سنت و آداب خود در کار روزانه بکار گرفته‌اند. آلفرد مارشال پرورش نیروی انسانی را با ارزش‌ترین نوع سرمایه‌گذاری به شمار می‌آورد و معتقد است تربیت یک صنعت کار یا مخترع می‌تواند هزینه آموزش و پرورش یک شهر را جبران کند.

با احترام

وحید پورحقیقی

یلدا معتمدی جهرمی